

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ. МОДЕЛІ ОСВІТИ

План

1. Базові поняття професійної педагогіки.
2. Елементи освіти.
3. Моделі професійної вищої освіти.
4. Державна політика в сфері професійної вищої освіти.

1. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ.

Педагогіка - наука про закономірності, сутність, принципи, методи і форми навчання, виховання, розвитку та професійної підготовки особистості, колективу в інтересах успішної діяльності.

Основні категорії педагогіки: виховання, навчання та освіта.

Найактуальніші поняття педагогіки – знання, навички, вміння, прийоми, засоби, методи, форми, педагогічні закономірності тощо.

Педагогіка = методологія + теорія + методи + рекомендації для педагогічної практики.

Педагогіка вищої школи – галузь педагогічної науки, яка вивчає педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання, виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) і професійної підготовки студентів (слухачів) до певного виду діяльності й суспільного життя.

Основними поняттями педагогіки: освіта, самоосвіта, розвиток, професійна підготовка, навчання, виховання, самовиховання, педагогічна система, педагогічний процес, педагогічна діяльність тощо.

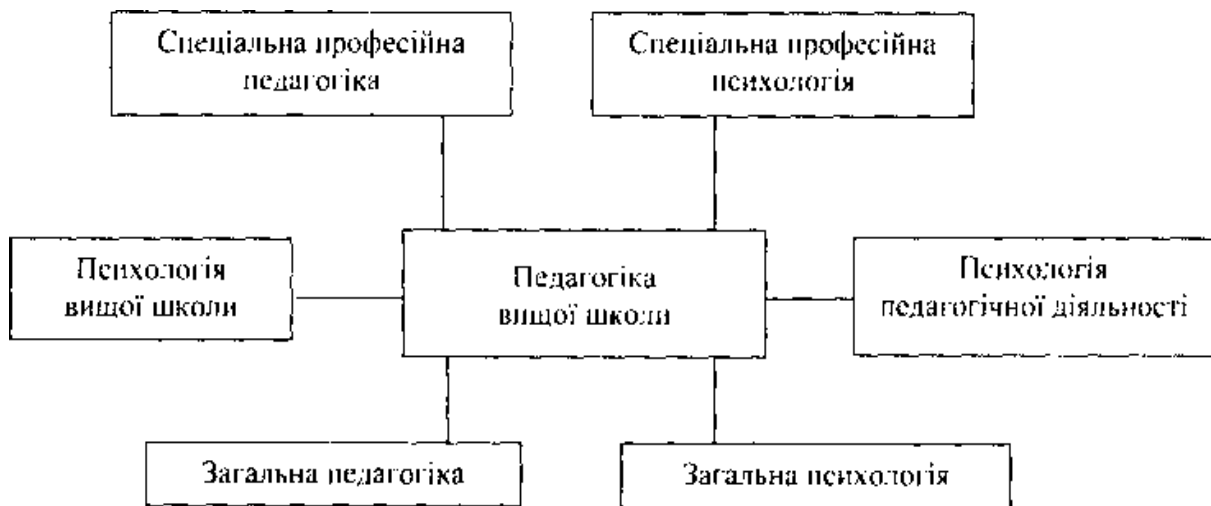

Рис. 1. Педагогіка вищої школи в системі педагогічного знання

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА – галузь педагогічної науки, що вивчає закономірності навчання людини професії і формування професійно важливих та соціально значимих якостей фахівця.

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА – наука, яка досліджує методологію, змістовий та операційний компоненти професійної освіти, специфіку формування особистісних та професійно важливих якостей майбутнього фахівця, особливості становлення та неперервного професійного розвитку тощо.

Професійна освіта:

- підготовленість людини до певного виду діяльності, професії, засвідчена документом про закінчення закладу освіти;
- процес і результат професійного становлення і розвитку особистості, який супроводжується оволодінням знаннями, вміннями й навичками з конкретних професій та спеціальностей;
- система знань, умінь та навичок, компетентностей у сфері професійної діяльності, які необхідні, щоб ефективно функціонувати в певному професійному середовищі

Професійне навчання:

- спільна діяльність педагога та здобувача освіти, спрямована на освоєння професії відповідно до державного класифікатора професій, що реалізується в умовах закладу професійної освіти

Професійна підготовка:

- процес професійного становлення фахівця, а також мета та результат діяльності закладу системи професійної освіти;
- сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, передового досвіду й норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією

Поняття професійної педагогіки

Об'єкт ПП – сфера професійної підготовки та система професійної освіти загалом

Предмет ПП – процес формування професійно значущих якостей особистості з урахуванням специфічних особливостей професійної освіти певного рівня чи профілю

Мета ПП – дослідження закономірностей навчання та виховання здобувачів професійної освіти, специфіки їхньої професійної підготовки та становлення як кваліфікованих спеціалістів

Завдання професійної педагогіки

аналіз становлення та розвитку професійної освіти

дослідження змісту, форм та методів навчання й виховання в умовах закладу професійної освіти

розкриття педагогічних закономірностей формування особистості майбутнього фахівця

удосконалення методів моніторингу, контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів професійної освіти

розробка нових технологій професійного навчання і виховання тощо

Категорії ПП:

- **методологічні** – педагогічна теорія, педагогічна концепція, педагогічна ідея, педагогічні закономірності, педагогічні принципи;
- **процесуальні** – виховання, навчання, розвиток, тощо.

Проблеми ПП з точки зору ЗВО:

- проблема змісту вишівської освіти;
- проблема підготовки викладача вищої школи;
- проблема педагогічного експерименту.

Функціонування професійної педагогіки вищої школи **обмежене рамками закладу вищої освіти.**

Мета інженерної педагогіки – надання практичної допомоги викладачеві технічних дисциплін, який працює в освітньому закладі, допомагаючи тим самим йому кваліфіковано й успішно викладати ці дисципліни.

Предмет інженерної педагогіки – все, що спрямоване на поліпшення навчання технічним дисциплінам, і всі види діяльності викладача, які стосуються цілей, змісту і форм навчання, а також забезпечення цілей і змісту викладання технічних дисциплін.

2. ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТИ.

Освіта – процес розвитку і саморозвитку людини, що залежить від оволодіння соціально вагомим досвідом людства і втілений у знаннях, уміннях, творчій діяльності та емоційно - ціннісному ставленні до світу.

ОСВІТА = Навчання + Виховання

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТИ

- цілі освіти;
- зміст освіти;
- засоби і способи здобування освіти;
- форми організації освітнього процесу;
- реальний освітній процес як єдність навчання, виховання, розвитку людини;
- суб'єкти й об'єкти освітнього процесу;
- освітнє середовище;
- результат освіти, тобто рівень освіченості людини.

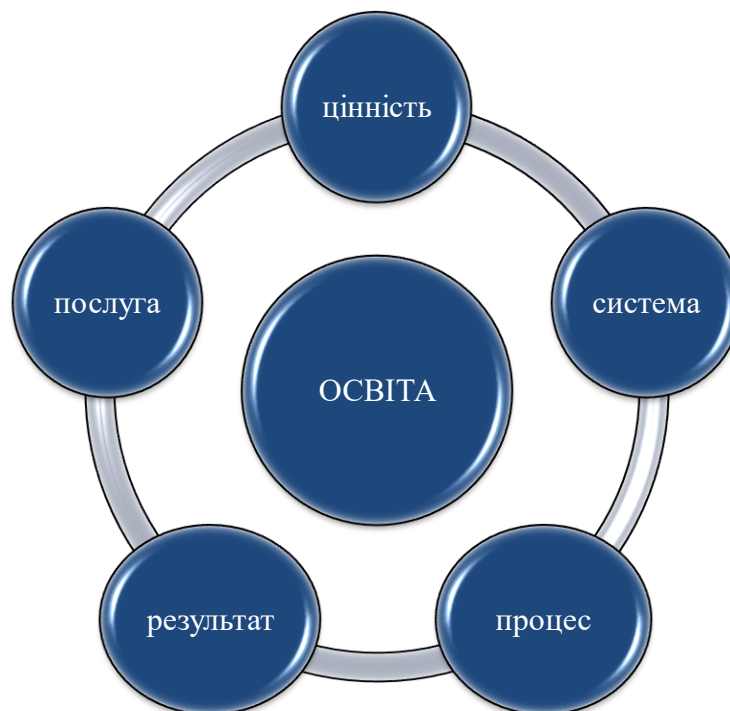
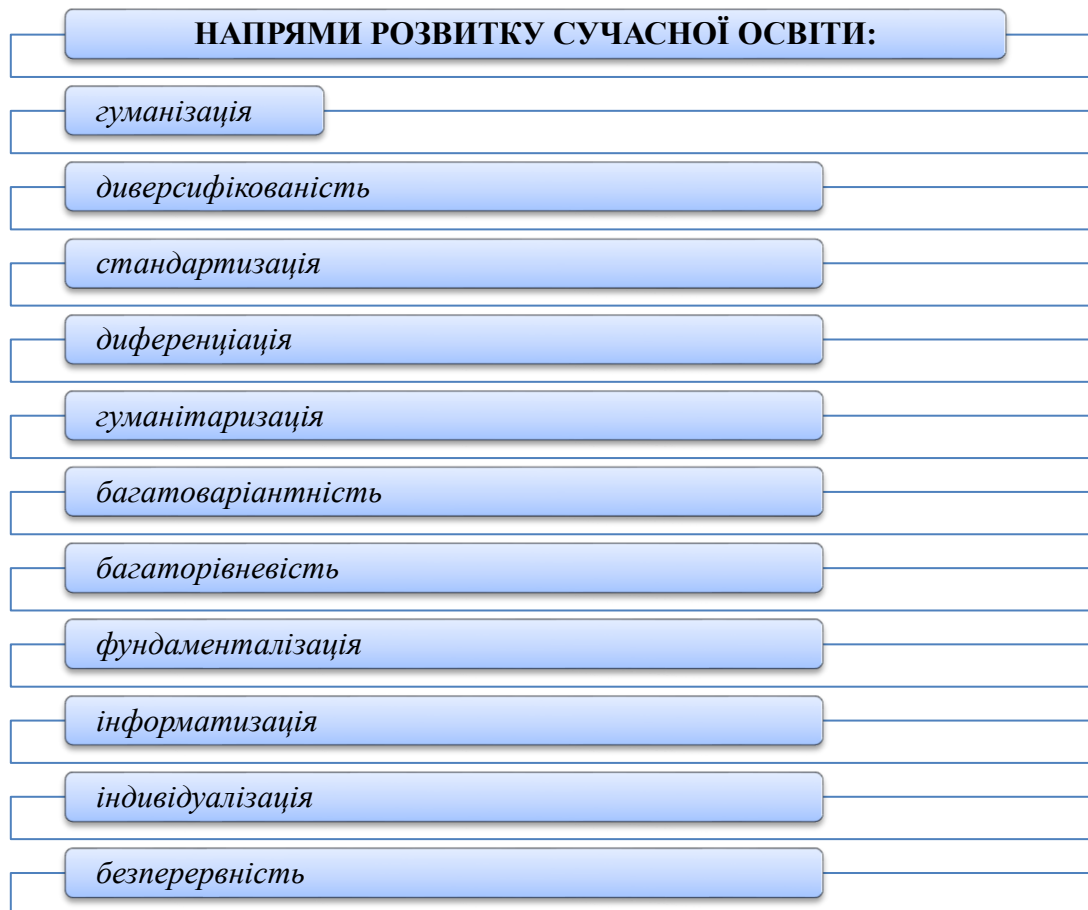

Рис. 2 – Розуміння поняття «освіта»

Навчання – взаємозумовлений, цілеспрямований, організований і систематичний процес передавання знань, навичок, умінь та процес оволодіння ними.

$$\text{НАВЧАННЯ} = \text{ВИКЛАДАННЯ} + \text{УЧІННЯ}$$

3. МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Моделі професійної вищої освіти:

4. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Тенденції реформування системи професійної вищої освіти в Україні :

Перша – розвиток багаторівневої системи в багатьох університетах України (забезпечує більшу мобільність щодо темпів навчання й вибору майбутньої спеціальності тощо).

Друга – значне збагачення ЗВО сучасними ІТ, інтенсивний розвиток дистанційних форм навчання студентів.

Третя тенденція – університетизація професійної освіти в Україні й процес інтеграції ЗВО з провідними у країні й у світі університетами.

Четверта – переведенні вищої школи України на самофінансування.

П'ята – відновлення вищої професійної освіти з урахуванням світових стандартів (перехід українських ЗВО у режим дослідницько-експериментальних).

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ:

- демократизація професійної вищої освіти;
- створення науково-навчально-виробничих комплексів як специфічної для професійної вищої школи форми інтеграції науки, освіти і виробництва;
- фундаменталізація освіти;

- гуманітаризація і гуманізація освіти;
- комп'ютеризація вищої освіти;
- **перехід від елітної освіти до високоякісної освіти для всіх**;
- перебудова педагогічного процесу, спрямована на те, щоб засвоєння знань було творчим і заклало підвалини для науково-дослідницької та конструкторсько-проектної діяльності;
- істотне зростання диференціації та індивідуалізації процесу навчання;
- активний пошук інноваційної методичної системи, яка орієнтована не тільки на інтелект особистості, а й на емоційну і підсвідому сфери психіки людини, і спрямована на те, щоб студент з пасивного об'єкта ставав суб'єктом педагогічного процесу;
- упровадження **принципів неперервної освіти** і створення нових типів освітніх закладів **для неформальної освіти**;
- поглиблення міждержавної співпраці та інтеграційних процесів в галузі освіти.